

knjigi je objavljeno vse, kar je treba vedeti, da bi prišli po normalni poti na štititisočak, od dostopa z javnimi prevoznimi sredstvi prek težav, naporov, nevarnosti in prijetnosti do planinskih koč (s telefonskimi števkami), potmi na vrhove in razgledi. Prav tako so omenjeni stranski vrhovi in druge poti, po katerih se je tudi vredno povzpeti. Ob vsem tem je v knjigi 48 črno belih in prav toliko barvnih fotografij, 32 zemljevidnih skic in 17 topografskih načrtov. Na koncu je objavljen še register in kar precej števk o točnih višinah in najvišjih stenah. Na koncu koncev je pomembno še to, da je mogoče ta vodnik po štititisočakah vtakniti tudi v nahrbtnik.

Alpe trikotnika

Več kot 30 najlepših tur v Julijskih Alpah, Karavankah in Kamniških Alpah, visokih gorah v trikotniku med Slovenijo, Avstrijo in Italijo, je v besedi in sliki predstavljenih v vodniku »Turiistične in zavarovane poti v Julijskih Alpah s Karavankami in Kamniškimi Alpami«, ki sta ga napisala **Eugen E. Hüsler** in **Franz Hofstätter**. To je 160 strani debela knjiga s 55 barvnimi in 53 črno belimi fotografijami, 31 zemljevidnimi skicami, 10 skicami vzponov, 36 višinskimi profili in pregledno karto. Vodnik velikosti 21,5 x 26,5 centimetra je izšel v Münchenski založbi Bruckmann in stane 58 mark. Knjiga ne opisuje samo gorske narave in poti v njej, ampak nudi tudi informacije o kulturi, zgodovini, prirodnoznanstvu in varstvu okolja v predelu, ki je predstavljen v omenjenem delu.

društvene novice

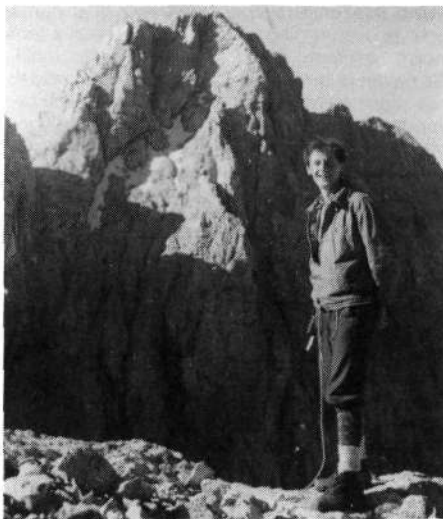
Janez Svetina

*Janez moj bil je pokonc moč,
vedno naravnost uprte oči,
vedno v daljine namerjen korak...*
(Po O. Župančiču)

Četudi se **Janeza Svetine** z večjim poudarkom spominjajo drugod, je vredno spomina tudi njegovo planinstvo in prav je, da mu vejico na grob nakloni tudi Planinski vestnik. Gore so mu bile nepogrešljiv del domovine in celotnega stvarstva, v tem okviru je videl mesto človeka kot telesnega in duhovnega bitja.

Doma je bil z Bleda in po formalni izobrazbi psiholog in komparativist. Po svoji notranji poklicanosti pa je osrednje zanimanje zadnji čas zasidral v pedagogiki in od tod njegovi spisi Slovenska šola za novo tisočletje, Znamenje časa in šola, Slovenci in prihodnost, in tudi vrsta strokovnih pedagoških predavanj, ki jih je opravil za razne ustanove po raznih koncih Slovenije.

Po srčnem nagnjenju in študijski temeljitosti je bil tudi filozof in proučevalec verstev. Zlasti se je oklenil naukov **Sri Aurobindoja**, čigar dela je prevajal v slovenščino (Človeški ciklus, Integralna joga, Slapovi luči, Uganka tega sveta, Umetnost in narod). Za popolnejše skladje med

Janez Svetina na Veliki Ponci 20. avgusta 1962

naukom in življenjem se je za poldrugo desetletje naselil v Indiji, in tja se je, petdesetletnik, želel spet vrniti. Toda srbska invazija na Slovenijo konec junija 1991 mu je življenje pretočila v onostranstvo: 28. junija 1991 v Gornji Radgoni, kamor so ga povabili predavati; nameren, dobro merjen strel ga je prebodel, ko je hotel fotografirati naval tankov.

Njegovi nazori, zgrajeni na strogi logiki in urejenosti (in seveda na nepodkupljivi poštenosti) in usklajeni s potrebami človeka kot duhovnega bitja, niso ostali nezapaženi in dober mesec pred smrtjo je postal svetovalec pri slovenskem ministrstvu za šolstvo in šport.

Prvi hip je videti paradoksalno, da bi se človek njegove asketske naravnosti menil za šport. (Morda se glede na notranjo delitev dela na ministrstvu uradno tudi res ne bi.) Toda šport v pomenu telesna kultura kot temelj zdrave samozavezi (ne rekorderstvo, kar je pravzaprav deviacija športa) je bila pomembna postavka v njegovih nazorih. Skupaj z umetnostjo je pomemben vir človekove sreče in način življenja. Planinstvo je seveda del telesne kulture in po svoji znanstveni, modroslovni in umetniški plati hkrati njena nadstavba.

Seveda planinstvo kot tudi sicer telesna kultura ni samo sebi namen. Vredno je toliko, kolikor z njegovo pomočjo človek presega zunanjo pojavnost, kolikor »transcendira« v duhovno osrečujočnost bivanja.

Tako Janez ni bil ravno »zagrizen« ali »navdušen« planinec, kot radi nekoliko površno pravimo. Ni sistematično raziskoval fizikalne pojavnosti gorá niti se ukvarjal s planinsko organizacijo ali opremo ali čim podobnim. Bil pa je brez dvoma globok planinec. A tudi telesno, športno, spretnostno plat planinstva je suvereno obvladal in se je pogumno spoprijemal z resnimi plezarijami in ledenškimi štititisočakovskimi vzponi. Vendar ni ostajal pri tem, marveč je zmeraj segal dlje, v duhovni vprašaj in podaljšek tega početja.

Jasno izraženih misli o planinstvu med nama sicer ni bilo, in njegov ostri kritični um bi k tem mojim vrsticam gotovo vedel kaj pripomniti. Zaznaven je bil razmak zaradi moje prevzetosti nad planinstvom brez dodatkov in podaljškov. Vendar upam, da sem približno zadel os njegovih nazorov, kolikor jih je mogoče implicitno izluščiti iz njegovih spisov in predavanj.

Za konkretizacijo njegovega planinstva naj omenim, da se mi od vseh skupnih tur, ki sva jih opravila, spomin najraje mudi pri zimskem vzponu po slovenski smeri (s **Tinetom Miheličem**) in pri vzponu na Skrlatico s severa, ko sva mislila objadrti po grebenih celotno Veliko Dnino čez Rokav, Oltar in Ponco – kar sva tudi storila, potem ko sva nekje na Oltarjevem grebenu predrgelata zvezdno noč (ki mi jo je skrajšal s izčrpnim predavanjem o hindujstvu). Lezla sva po grebenih okoli Tamarja (Kotova špica, V Koncu špica, Vevnica), se vzpela na Fletschhorn in Weissmies v Švici, pa pozimi na Dolkovo špico, pa še marsikam. Tega je že davno,

menda bo že trideset let. Bil je čas šestostop-njaštva, ki sva se mu midva na široko izognila. Zaradi njegove globlje naravnosti sem ga na zadnji skupni turi predlansko jesen izgubil. Od cerkve v Trenti sva skušala priti na Staro Utro in na Pelc, a nisva našla steze. V šumenju vetra se nisva mogla doklicevati, in ko sem se vrnil s poizvedovalnega motoviljenja po zakotnih grapah, ga na dogovorjenem mestu nisem več našel. S tesnobo v srcu, da je morda padel čez skale, ki jih je bilo nemogoče vse pretakniti, sem se pod noč spustil v dolino. Ni da bi govoril, kaj vse švrl človeku po glavi ob takem poraznem osamelem povratku. Toda opolnoči so ga bovški fantje dostavili k avtu ne samo hodečega na lastnih nogah, marveč povsem čilega in zdravega. Na svojo pest da je iskal prehodov, in ko mu je tema odrezala povratek, se je pač lepo spravil bivakirat. Ko sva oddrvela nazaj čez prazni in temni Vršč, sem ga z neznanskim olajšanjem udaril po kolenu in rekel v njegovem slogu: »Ta moj brat je bil mrtev, a glejte, živi!«

Tako bi nas on, ko bi se vrnil, udaril po rami in rekel: »Živim. Čemu vaša črnina? Tisto, kar je preminilo, je bila lupina. Mar več ne veste, kaj smo se pogovarjali?«

Stanko Klinar

Premog na Montažu

Lani 25. avgusta smo člani planinske skupine v Rudniku lignita Velenje ponovno obiskali Zahodne Julijske Alpe. Te izredno slikovite in še danes bolj malo obiskane gore sta načrtno raziskovala v zadnjih desetletjih preteklega stoletja dr. Julius Kugy iz Trsta in Hermann Findegg iz Beljaka ob pomoči domačih gorskih vodnikov.

Izhodišče za vzpon na Montaž (Poliški špič) nam ni bilo več Neveško sedlo pod Kaninom, ampak kar planina Pecol z bližnjo kočo Brazza. Prečili smo obsežna travnata pobočja do sedla Disteis in se nato po dobro zavarovani poti povzpeli čez ostenje na razgleden greben in vrh. Dostop na greben olajša kovinska lestev »pipan«, ki ima 135 stopnic in ni za vrtoglave. Z vrha smo v jasnem vremenu uživali krasen razgled proti Furlanski nižini, Dolomitom, Visokim Turam, pa tudi bližnjim vrhokom Julijskih Alp – Višu, Kaninu, Mangartu, Triglavu. Ob poti smo videli ostanke vojaških utrdb iz prve svetovne vojne; v njih je ostalo tudi nekaj premoga.

Iz poklicne radovednosti smo vzeli dva vzorca in ju po povratku dali analizirati v Termoelektrarno Soštanj. S pomočjo Gallenkampovega avtomatskega kalorimetra so ugotovili, da gre za črn premog, ki ima kar 92,4 % gorljivih snovi in kurilnost 31.451 kJ/kg, 3,4 % vlage in 4,2 % pepela (za primerjavo: velenjski lignit vsebuje okoli 40 % vlage, 15 % pepela, toplotna vrednost najboljše vrste – kosovca – pa je lani znašala 12.560 kJ/kg). Zanimivo bi bilo še izvedeti, kje so kopali ta premog in kako so ga z vso drugo opremo transportirali navzgor.

Miroslav Žolnir

Pohod zdravju naproti

Že desetič je Društvo za športno rekreacijo Samobor s pomočjo drugih subjektov v nedeljo, 30. junija, organiziralo Pohod zdravju naproti Samobor–Otruševac (Grgosova jama)–Vratnik–Slani dol. Morda pa so se pri štetju organizatorji celo zmotili: že leta 1981 so namreč organizirali prvi tak pohod, ki so ga nato ponavljali vsa leta, tako da je bil letošnji pohod pravzaprav že enajsti... Start je bil pred muzejem ob 8. uri, cilj pa v Slanem dolu, kamor so udeleženci prišli po treh do petih urah pešačenja. Vreme je bilo lepo, narava je bila vsa v cvetju in zelenju, zorele so jagode, borovnice, češnje in še kaj. V Otruševcu je pri Grgosovi jami zelo prijeten gostinski objekt, kjer pa so cene precej visoke, kot so tudi v Slanem dolu. Na cilju so poleg značk (bronasta, srebrna, zlata) podeljevali tudi diplome za desetkratno udeležbo. Najstarejši in najmlajši udeleženec sta dobila priložnostni nagradi.

Zaradi stanja v državi, ki je bilo negotovo, so se nekateri, ki so že prišli v Samobor, ustrašili in se vrnili domov. Tisti, ki so šli na pot, so ves čas poslušali radijske tranzistorje o dogajanjih. Udeležencev je bilo malo, vendar so le prišli iz Siska, Petrinje, Karlovca, Samobora in Jaske, iz Slovenije pa nihče. V Zagreb so se vrnili polni vtisov o lepotah Samoborskega gorja, vendar zaskrbljeni zaradi stanja, ki ga je vsilila tudi jugoslovanska vojska.

Josip Sakoman

Izlet na Monte Peralbo

Komisija za mednarodne stike pri Planinski zvezi Slovenije je 22. junija organizirala planinski izlet na 2693 metrov visok vrh Monte Peralba v Karnijskih Alpah. Udeležilo se ga je 30 planincev iz različnih krajev Slovenije. Izhodišče